

Stabilizacijska pota v vsakodnevnih praksi

Stabilizacijska pota so različna in v različnih okoljih ubirajo različne korake; tokrat smo obiskali dve organizaciji združenega dela, ki sta si na pogled povsem različni, cilj njunih prizadevanj pa povsem enak – bitka za izvoz. Pri tem izraz »bitka« ni pretiran ne v Vegi, kjer se trudijo prodati na tuje čim več visokokvalitetnih izdelkov za posebne namene, in ne v Slovenijaprojektu, ki izvažajo na tuja tržišča – poenostavljeno rečeno – predvsem znanje.

Iskra Vega – ljudje radi delajo, če vedo zakaj

Nikoli nismo bili bogati, pravijo v Vegi, ki je tozd Iskre Kibernetike. Za njimi so tudi izredno trdi časi, pa vendar je danes 405-članski kolektiv lahko ponosen in zadovoljen s svojim delom. Njihove izdelke najdemo skoraj po vsem svetu; lani so prodali še na dve novi veliki tržišči – ZDA in Daljni vzhod, kar je že samo po sebi zgovoren podatek. Proizvajajo predvsem optične finomehanske izdelke in laboratorijsko steklovinno. V zadnjih dveh letih so razvili tri nove aparate, ki so namenjeni predvsem izvozu.

V letu 1983 so si predvsem zaradi velikih izvoznih obveznosti zadali zelo ambiciozne načrte, ki jih niso uspeli v celoti uresničiti. Leta 1982 je bil celoten prihodek 380 milijonov dinarjev, lani pa kar 600 milijonov. Izvoz se je v lanskem letu povečal za 8 odstotkov, konvertibilni kar za 20 odstotkov. Celotni izvoz je znašal v preteklem letu 3.510.000 dolarjev. Tudi v letošnjem letu si niso zadali lahkih nalog; fizični obseg proizvodnje nameravajo povečati za 16 odstotkov, izvoz na konvertibilno tržišče pa še za 20 odstotkov.

Za nas usmeritev v izvoz ni bila popolna neznanica, pravijo v Vegi, saj so bile njihove zmogljivosti že v prejšnjih letih prevelike za prodajo samo na jugoslovanskem trgu. Zato so bili na sedanje razmere morda tudi nekoliko bolje pripravljene, kot tisti, ki doslej sploh še niso izvažali. Kljub temu številke povedo, da je bilo potrebno zanje veliko truda in zavzetosti vsega kolektiva. Recept za tolikšno zavzetost je v Vegi povsem preprost, pravijo.

Prvi pogoj je obveščenost delavcev, še več kot to – ljudje morajo preprosto vedeti, kako tovarna diha, kam gredo izdelki, kakšni so roki, zakaj je potrebno delati tudi ob sobotah, včasih ponoči. Kvaliteta, roki in cene – vse to so nujnosti, ki jih je potrebno brezkompromisno izpolnjevati, če želijo izvažati. Kar malce skromno so omenili te-

žak položaj, v katerem so se znašli nekaj dni pred novim letom, ko so se jim nakopičila – iz povsem objektivnih vzrokov – številna neizpolnjena naročila. Delavci so prišli na delo 23. decembra zjutraj in odšli z dela 27. decembra popoldne. Vmes so spali le po nekaj ur. Na pomoč za stroje so jim priskočili tudi režijski delavci, kar ni bilo za njih nič posebnega, saj večino delovnih sobot opravijo v proizvodnji. Dve noči je delal v proizvodnji tudi

njihov direktor, kar so delavci povedali s ponosom. On pa je kar nekam nevoljno skomignil z rameni, češ – najlažje je, če zahtevaš izredne napore samo od drugih.

Naročila so morali izpolniti v roku, to pa so uspeli le z izjemno prizadevanostjo prav vseh. Ljudje radi poprimajo za delo, če vedo, zakaj delajo, zakaj so potrebni tudi izredni napori.

Čeprav so tudi letošnje obveznosti izredno zahtevne, gospodarski položaj doma in v svetu pa vse težji, niso pesimisti. Ker so zmogljivosti trenutno premajhne, bodo poizkušali še bolj intenzivno organizirati proizvodnjo, vključevati še več kooperantov in malega gospodarstva, prodreti si bodo prizadevali na nova tržišča. Delo je delno že organizirano izmensko, vendar menijo, da bi kazalo uvesti drugo izmeno še na nekaterih področjih. Vendar je med zaposlenimi veliko žena, zato je prehod na dvoizmensko delo izredno težak, saj se pojavljajo številni problemi glede varstva otrok, prehrane in podobno.

Nikar nas ne hvalite preveč, so dejali na koncu, saj smo močno odvisni od dobaviteljev, cen, predpisov in še cele

vrste zunanjih dejavnikov, na katere sami ne moremo vplivati, naš položaj pa se zaradi njih lahko hitro spremeni.

LUČKA SPAT

Aparate, ki jih izdelujejo v Vegi, lahko najdemo skoraj po vsem svetu.

FOTO: STANE JESENOVEC

Slovenijaprojekt – osnovno vodilo je kvaliteta

Delovna organizacija Slovenijaprojekt je eden najmočnejših arhitektonskih birojev v Sloveniji, z bogatimi izkušnjami predvsem na področju industrije. Naj omenimo le nekaj njihovih večjih projektov: Salonit Anhovo, IMV Novo mesto, Julon, železarna Štore, TAM Maribor, Tomos Koper, železarna Jesenice, papirnici Dju-ro Salaj in Količevo, Rakovica, RTV centri Ljubljana, Novi Sad in Priština in še bi lahko naštevali.

Ukvarjajo se z vsemi vrstami projektiranja od sestavljanja investicijskih programov, idejnih in glavnih projektov, zazidav, pa do urbanističnih načrtov. V zadnjem času posebej razvijajo tudi marketing mrežo. Kar polovico od 160 zaposlenih ima visoko izobrazbo, drugi pa v glavnem srednjo. Visoka strokovnost in bogate delovne izkušnje jim omogočajo, da še tako odgovorne naloge sprejemajo brez bojazni.

Sedanji gospodarski položaj je tudi njih močno prizadel, saj je novih gradenj vse manj, posle je vse težje pridobi-

biti, cene pa so nerealno nizke. Med drugim je v Sloveniji določen na projektantske storitve 5-odstotni davek, kar pomeni, da so v podrejenem položaju, ko konkurirajo v drugih republikah.

Poseben problem, ki mu seveda posvečajo največ pozornosti, je prodor na tuje, kjer projektirajo že vse od leta 1975, predvsem v Libiji in Iraku. Izvoz v letu 1982 je znašal 941.000 dolarjev, v letu 1983 760.000 dolarjev, letos pa pričakujejo, da bo znašal na račun del, ki jih končujejo, 600.000 dolarjev. Skupni prihodek v letu 1982 je znašal 133 milijonov, lani pa 164 milijonov.

Uspešno, odgovorno in visoko strokovno delo je tudi ustrezno nagrajeno, saj je bil poprečni osebni dohodek lani kar 31.400 dinarjev. Sistem nagrajevanja po delu še dograjujejo in si prizadevajo, da bi bili osebni dohodki resnično v skladu s kvaliteto in količino dela.

Predvsem zadnja tri leta namenjajo veliko pozornost kadrovski politiki. »Zvestoba« delovni organizaciji je ena od značilnosti tega kolektiva, saj so nekateri člani prisotni že vse od začetka leta 1946; mnogi so odšli za nekaj časa na delo v tujino, vendar so se

vrnili v kolektiv. Zelo pozorni so pri sprejemu vsakega novega delavca; dobro sodelujejo z gradbeno fakulteto in srednjetejnično šolo – gradbena smer. Tako redno spremljajo uspehe svojih študentov. Zelo utesnjeni pa so s prostorom; v Ljubljani imajo ekspozituro kar na treh mestih in biro v Kranju, kar pomeni dodatno težavo pri njihovem delu.

Osnovno vodilo pri njihovem delu je kvaliteta. Zavedajo se, da je to eden prvih pogojev tudi za uspešno delo v tujini. Vedno se trudimo, pravijo v Slovenijaprojektu, pomagati investitorju in poiskati rešitev, ki bo zanj najbolj funkcionalna. Zavedamo se, da gradimo za dolga obdobja, zato je zelo pomembno, da bodo projekti funkcionalni tudi čez več let. Dobiti delo in naročila tako doma kot na tujem je vse težje; dobesedno »tekanje za poslom« je hkrati velika postavka, ki bremeni projekte. Menijo pa, da zlasti v tujini našega znanja še redno ne znamo dovolj kvalitetno ponuditi. Temu vprašanju bomo morali nameniti veliko več pozornosti, če bomo hoteli bitko, ki jo bijemo za izvoz, tudi dobiti.

LUČKA SPAT

ODPRTA VRATA PRILJUBLJENE GOSTILNE

Koper namesto Triglava

Medtem ko na mestu nekdanje restavracije Triglav na Miklošičevi cesti 12 delavci SGP Grosuplje kopljejo temelje za novi Triglav, delavke in delavci te temeljne organizacije gostinskega podjetja Ljubljana ne počivajo. Preselili so se v prostore nekdanje restavracije Koper na Gregorčičevi ulici. Najprej so uredili kuhinjo, v kateri pripravijo vsak dan okrog dva tisoč obrokov družbene prehrane in nekatere jedi za njihove obrate. 31. januarja pa so odprli obnovljeno gostilno Koper. Ta je sicer precej manjša kot nekdanja restavracija, a ima po zagotovitvi voditeljice tozda Zinke Čas na voljo pestro izbiro jedi. Tako pripravijo vsak dan deset različnih malic, dvoje kosil ter eno večerjo. Seveda pa postrežejo tudi z jedili po naročilu. Za gostilno so porabili le

okrog dva milijona dinarjev, pa še to predvsem za najrazličnejše družbene dajatve. Opremo so pripeljali iz nekdanjega Triglava.

V kuhinji in gostilni dela okrog 15 ljudi, za dejavnost tozda pa je značilno, da so njihovi lokali, razen Sodček in Zmaj, odprti vse nedelje in praznike.

Če smo zapis že pričeli z

opisom dogajanja na območju nekdanjega Triglava, še zapišimo, da bo imel ta po zgraditvi klasično in samopostrežno restavracijo ter zajtrkovalnico, ki bo zjutraj ponudila vse za okrepitev. Dnevno bodo lahko pripravili v njegovi kuhinji okrog sedem tisoč obrokov oziroma za dobro tretjino več kot v stari zgradbi.

S. J.

O pajku malo drugače

Navadno se jezimo na znano vozilo pajek, ki nam kaj rad odpelje vozilo, če smo ga parkirali na napačnem mestu. Zanimivo pa je, da je Komunalno podjetje Ljubljana koristno uporabilo pajka za drugačne namene. In sicer jim je prišel prav v dneh sneženja, da jim je umikal avtomobile s parkirišč, ki so jih potem zlahka očistili. V središču mesta je tako pajek umaknil čez dvesto vozil z zasneženih parkirišč, največkrat je šlo za prostor ob parkirnih urah. Lastniki avtomobilov zategadelj niso dobili nikakršnih računov, kar pa seveda ni rečeno, da to ni nič stalo.

A. A.

Dogovor premalo razumljiv

Dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka v letošnjem letu je, po oceni predsedstva občinskega sindikalnega sveta, premalo razumljiv za praktično uporabo v organizacijah združenega dela.

Družbeni dogovor sicer navaja pet kazalcev za načrtovanje, ugotavljanje in spodbujanje delovnih in poslovnih rezultatov. Ti so: fizična produktivnost dela, donosnost uporabljenih poslovnih sredstev, gospodarnost poslovanja, dohodek na delavca ter izvoznih rezultatov na konvertibilno tržišče. Teh kazalcev pa ne moremo uporabljati brez ustrezne metodologije, ki pa jo v tem družbenem dogovoru ni.

Predsedstvo občinskega sindikalnega sveta je doslej uspešno sodelovalo z osnovnimi organizacijami v delovnih organizacijah pri razreševanju teh vprašanj. Vendar pa sindikalna organizacija ni dovolj strokovna, da bi lahko rešila vse dileme, ki se pojavljajo pri uporabi takšnega družbenega dogovora. Ustrezno vlogo naj bi tu odigrali Gospodarska zbornica, izvršni svet in službe družbenega knjigovodstva, ki so tudi podpisniki tega družbenega dogovora.

Predsedstvo je tudi ugotovilo, da bo to vprašanje rešil sprejem panožnih samoupravnih sporazumov. Teh naj bi bilo 49, po podatkih, ki so znani, pa jih je sedaj v obdobju oblikovanja le 28. S tem ko bodo panožni sporazumi sprejeti, bo namreč prenehal veljati družbeni dogovor o uresničevanju družbene usmeritve razporejanja dohodka.

JURIJ POPOV